

1 of 1 DOCUMENT

18 december 2015 vrijdag

Meer doden en smokkel van mensen

BYLINE: Thomas **Spijkerboer** Tamara Last

SECTION: opinie

LENGTH: 1124 woorden

Onbegrijpelijk dat de Europese Commissie niet met voorstellen komt waarmee de EU de grote aantallen asielzoekers prima aankan, aldus Thomas **Spijkerboer** en Tamara Last.

Dinsdag presenteerde de Europese Commissie een plan voor een nieuw Europees grensbewakingsbeleid. Belangrijkste bouwsteen: de oprichting van de Europese Grenswacht. De beleidsinstrumenten hiervan moeten bestaan uit een intensivering van het beleid van de EU-lidstaten van de afgelopen 25 jaar: meer controles, meer technologie, meer externalisering door samenwerking met derde landen, meer internalisering door uitrookbeleid en gedwongen terugkeer.

De Commissie laat na te vermelden dat de 'migratiecrisis' aan de Europese grenzen vooral een crisis van het Europese asielbeleid is. Ook bij de hoogste schattingen komt het aantal nieuwe asielzoekers in 2015 in de EU niet boven de 0,5 procent van de bevolking uit - verwaarloosbaar in vergelijking met wat landen als Libanon, Jordanië en Turkije verstouwen.

De aantallen zijn het probleem niet. Het probleem is dat het juridische bouwwerk dat wordt aangeduid als het Gemeenschappelijke Europese Asiel Systeem, weinig gemeenschappelijks heeft. En veel systeem valt er ook niet in te ontdekken. Alle EU-landen hebben hun eigen asielprocedure, opvang, erkenningsbeleid - of wat daar voor moet doorgaan.

Dat asielzoekers vooral naar landen als Duitsland en Zweden willen, heeft er alles mee te maken dat de asielsystemen in bijvoorbeeld Griekenland, Italië en Hongarije ver onder de maat zijn. In het Gemeenschappelijke Europese Asiel Systeem ontbreekt het aan solidariteit van de EU met vluchtelingen; aan solidariteit van EU-lidstaten onderling en aan solidariteit met Europeanen die het nog net kunnen bolwerken in onze maatschappij, en met wie nieuwkomers in eerste instantie zullen concurreren op de arbeids- en woningmarkt. Aan deze grondoorzaak van de 'migratiecrisis' doet de Commissie niets. De halfbakken herverdeling van vluchtelingen werkt van geen kanten.

Wat is er in de afgelopen 25 jaar ondernomen om irreguliere migratie te bestrijden? Allereerst werd het Europese visumbeleid geharmoniseerd. Alle EU-landen eisen visa voor de onderdanen van alle armere landen. Bovendien heeft Europa vervoersmaatschappijen gedwongen om paspoorten en visa te controleren voordat reizigers aan boord mogen.

Daardoor is het moeilijker om zonder geldige papieren per vliegtuig of boot naar Europa te komen. Door dit beleid kwam een einde aan tijdelijke migratie (bijvoorbeeld seizoensarbeid) vanuit de Maghreb naar Spanje en Italië. Reizen werd zo moeilijk dat wie eenmaal in Europa was, bleef. Verder leidde de permanente aanscherping van deze maatregelen tot een grotere vraag naar en aanbod van mensensmokkel.

Europa reageerde door de grenzen intensiever te bewaken. Er verschenen hekken, infraroodcamera's, radar- en satellietssystemen, er werden afspraken gemaakt met transitlanden, de marine wordt ingezet, er werden strafrechtelijke sancties ingevoerd, er is een apart EU-agentschap opgericht (Frontex). Nog los van de inzet van ambtenaren heeft de beveiligings- en defensie-industrie dankzij de bewaking van de Europese buitengrenzen een jaarmzet van circa 7 miljard euro.

Deze maatregelen hebben niet het beoogde effect gehad. Irreguliere migratie naar Europa is gestegen en is niet onder controle. Contraproductieve effecten waren er daarentegen wel, zoals het stimuleren van de markt voor mensensmokkel, die leidde tot de toestanden op de Griekse eilanden.

De Commissie poneert nu de stelling dat het beleid onvoldoende is en daarom geïntensiveerd moet worden. Een schoolvoorbeeld van tunnelvisie: het beleid heeft niet gewerkt, wat we nodig hebben is meer van hetzelfde.

Veel deskundigen hebben opgemerkt dat de intensivering van het Europese grensbewakingsbeleid sinds 1990 samenvalt met een flinke stijging van het aantal mensen dat omkomt aan de Europese grenzen. Hoewel we in ons eigen onderzoek nog druk bezig zijn te duwen en trekken aan hypothesen en tegenhypothesen over dit verband, wordt deze analyse door onze data voorlopig bevestigd.

De Europese Commissie stelt nu voor om door te gaan met het beleid van de afgelopen decennia. Maar er moet serieus rekening mee worden gehouden dat dit zal leiden tot nog grotere aantallen doden.

Zijn er verbanden tussen het Europese grensbewakingsbeleid en het aantal migranten dat sterft? Kunnen aanpassingen van het beleid daar iets aan verbeteren? Dat zijn vragen die opgepakt zouden moeten worden op basis van empirische gegevens. De beleidsvoorstellen van de Commissie reppen hier niet over. Het beleid is gebaseerd op zichzelf bevestigende vooronderstellingen, vooropgezette politieke opvattingen, tunnelvisie. Voor analyses die daar niet bij passen, is geen belangstelling.

Er zijn meerdere datasets over grensdoden - die van de VU, die van organisaties als United Against Racism en Fortress Europe, en van de Internationale Organisatie voor Migratie. In combinatie met gegevens van andere Europese onderzoekscentra over de effecten van migratiebeleid kunnen deze gebruikt worden om beleid te maken dat is gebaseerd op feiten, niet op politieke overtuigingen.

Het is daarnaast vreemd dat de gegevens die lokale overheden hebben over grensdoden niet op Europees niveau worden verzameld.

De Vrije Universiteit heeft gegevens uit lokale bevolkingsregisters verzameld voor de periode 1990-2013. Gegevensverzameling daarna zou prima kunnen worden voortgezet, omdat de bevolkingsregisters gedigitaliseerd zijn. Het verzamelen hiervan op Europees niveau kan lokale autoriteiten en familieleden helpen bij het identificeren van omgekomen migranten. Daarnaast kunnen de gegevens gebruikt worden om bedoelde en onbedoelde effecten van het beleid in kaart te brengen. Bedoelde effecten moeten versterkt; onbedoelde beperkt. Wij bepleiten daarom voor de oprichting van een Europees Observatorium voor Grensdoden.

Het is onbestaanbaar dat de Commissie voorstelt het Europese grensbewakingsbeleid te intensiveren zonder ook maar één woord vuil te maken aan de gevolgen daarvan voor het aantal grensdoden.

Het is onverantwoord dat de Commissie doordendert met het beleid van de afgelopen decennia zonder de vraag onder ogen te zien of dit de beoogde effecten überhaupt wel kon hebben.

En het is onbegrijpelijk dat de Europese Commissie geen voorstellen op tafel legt waarmee de EU met zijn 500 miljoen inwoners de grote aantallen asielzoekers prima aan zou kunnen. Als dit is waar het heen gaat, dan gaat die 'migratiecrisis' nog lang duren.

Intensievere grensbewaking hield de migratiecrisis niet tegen. Wat we nodig hebben is dus niet meer van hetzelfde

Thomas **Spijkerboer** is hoogleraar migratierecht VU. Tamara Last is promovenda migratierecht VU.

LOAD-DATE: 18 December 2015

Meer doden en smokkel van mensen NRC Handelsblad 18 december 2015 vrijdag

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

PUBLICATION-TYPE: Krant

JOURNAL-CODE: NRC Handelsblad

Copyright 2015 NRC Media B.V.
All Rights Reserved